

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doileoceri, or 3 galbini mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 16 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 or. Fac'a timbrala e 30 or. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 39.

Braslovu, 28/16. Maiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA

Parerea d. Dr. Eugen de Trauschenfels

despre infintierea si organizarea unui tribunalu supremu pentru Transilvania.

(Continuare.)

II. Numai in schitiare fugitiva potu se desfasiuru organismulu tribunalului supremu alu tiei in diferitele timpuri, de ore-ce o cadra completa s'ar' poté dá numai descriendu-se intregu organismulu justitiei patriotice si consideranduse prescrierile de competintia; problem'a nostra inse eschide tote intrebarile de jurisdictiune din consultarea si deciderea nostra, si ne marginésece la organizarea si regularea tribunalului supremu, de alta partea neei nu esista o istoria a administratiunei patriei nostre. Cea mai buna prelucrare pentru o monografia completa a acestui ramu, nu mai pucinu insemnatu alu vietiei nostre de statu, este inea totu istoria dreptului ardeleanu de prof. Schuler-Libloy tom. I. (Sabiü 1855) si in specie pentru scopulu nostru o pertractatiune a aceluasi autoru in brosiur'a 3 din tom. I, a „magazinului“ edatu de mine, titulatu „Despre jurisdictiune, in sensulu drepturiloru transilvane de mai nainte.“

Este cunoscutu, ca regele s. Stefanu, la intemeierea monarchiei ungare, 'si a fostu luatu dreptu prototipu institutele de statu bavarico-francice si cu acestea a transplantatu si curiam regis pre teritoriulu ungaru. Ca auditorium regis, audientia regalis, specialis presentia regis formá celu mai inaltu foru judecatorescu si se aduná s'au sub presidiulu regelui s'au alu locutienetorului acestuia, alu palatinului, s'au mai de comunu sub presidiulu judelei curiei regie.

Acestu tribunalu supremu se pare — dupa Schuler t. 4. Dr. Ard. tom. I, p. 260, caruia i urmesu a-ci — a fi constatu din 7 judi si mai multi membri onorari. Cá judi statornici se ivecu: palatinulu, judele aulicu, cancelariulu aulicu ori locutiorii acestor'a, precum si secretarii acestor'a, cari numai referau. Cá membrii estraordinari, onorari cu votu se paru a fi fostu de regula voivodulu transilvanu, banulu dalmatiu, croatu si slavonu si unii ministeriali de curte, mai cu séma taverniculu si magistrulu curiei regie.

Pe timpul principiloru deveni cá tribunalu supremu in loculu curiei regesci curi'a principelui; numerulu membriloru acesteia a fostu in diferite timpuri diferitu, de regula inse constetea din 12 consiliari alesi cu consideratiune la natiunile recepte si intariti de principe, la a caroru sentintia principile, de si dupa lege recunoscutu, cá summus justitarius, totusi era marginitu, asia p. e. in capitulatiunea de alegere a lui Apafi C. C. II. p. t. 1 a. V. § XI.

Dupa supunerea Transilvaniei sub cas'a domnitória austriaca mai antaiu era gubernulu regescu (numitu consilium status pana la a. 1693) tribunalu supremu, detraganduise numai casurile criminale si civile, cari in resolutio alvincziana s'au fostu rezervatu principelui spre decidere. Dar' curendu cancelari'a aulica, ce se infintia in anulu 1694, pre care tier'a la infintiare o privise numai cá „janua regis“ si careia regesculu gubernu in anulu 1703 'i amenintia cu miosiorarea, ba chiaru cu casarea salarielorü amploiatiloru ei, 'si mari cerculu de activitate si fú cu distingere imputerita de imperatés'a Mari'a Theresi'a, cá in tote casurile de justitia s'eu se decretese sentintie in puterea pleniputintiei proprie, s'eu se faca propuneri principelui in acést'a privintia.

Dupace in urma mai inaltelorü avisari din 25 Iulie 1760 inoa trebile de justitia se pertractau la reg. gubernu in senate de 7 judecatori si protocolulu agendelorü politice se purtá deosebitu de acéla alu agendelorü judiciarie — si ast'a fú cea d'antaita urma a despartirei justitiei de administratiune — desfintia imperatulu Iosifu II. cu p. in. rescriptu din 18 Oct. 1785 tote judecatoriele de pana a-ci si cu 1 Ian. 1786 ordina infintierea de tribunale de sene statatóre. Cá foru

supremu fú inlocuitu gubernulu impartitu in 2 senate, unulu politicu si altulu judiciaru, eara cancelariei aulice 'i se detrase tota influintia asupra trebiloru de justitia, afara de procesele cuindenale si productionale. Dar' inea in anulu 1790 28 Ian. imperatulu, discouragétu prin neplacut'a primire a reformelorü sale si slabitu la corpu, restitua celu mai de inainte organismulu de administrare.

Prin rescriptulu reg. din 26 Marte 1790 ordoná urmatoriulu seu Leopoldu II impreunarea gubernului intr'unu corpu; trebile de justitia se se tractése inse in di diferita de diu'a agendelorü politice. Pana la alta hotarire gubernulu remase in activitate, cá curte de revisiune.

Diet'a din 1790/1 in art. 32 decretá restituirea tuturorü tribunaleloru in pristinam legalem et respective diplomaticam formam et activitatem, recunoscú totusi debilitatea institutiunelorü sustatátóre si pune in art. 64 o deputatiune sistematica sub presidiulu c. Paul Bethlen pentru trebile administratiunei de justitia.

Proiectulu acestei comisiuni prelucratu in 3 parti, dintre care cea dintaiu cuprindea organismulu tribunaleloru, cea de adóua procedur'a civila, éra a treia intocmire interna a tribunaleloru si ordinea de tacse, veni la pertractare in dieta, ce fú conchiamata pe 9 Iuliu 1810 in Clusiu. Deputatiunea propusa decretarea gubernului, cá tribunalulu supremu si inmultirea personalulu aceluasi cu 3 referinti din partea celoru trei natiuni spre referarea causeru si altoru obiecte juridice si voiea, cá juridic'a se se pertractése in deosebite sesiuni giudiciale sub presiedinti'a gubernatorului, s'eu in casu, candu acést'a ar' fi absentu, s'eu impededatu, sub a presiedintelui staturiloru, mai adaugunduse din gremiulu gubernului trei consiliari si mai cu séma de aceia, cari instituiti in officie cardinale se nu fia retienuti dela ocupatiunile referitiloru ordinari. Pentru casulu acéla, candu staturile ar' dorj mai bine consituirea unui gubernu juridicu separatu, apoi atunci ar' trebui restituita tocmái in acea forma si activitate, cum a fostu infintiatu de fericitulu imperatu Iosifu II.

Diet'a din 1810 se decise pentru desfacerea gubernului in 2 senate. In proiectulu articuleloru asternute Mai. Sale spre intarire dice art. III. Rectior et promptior administrationis publico politicae aeque ac juridicae ratio ante omnia exigit, ut administratio politica ab administratione judiciaria secernatur et distinguatur, illaque per constitutos officiales publicos altioraque dicasteria politica, haec vero per statumina fora judicaria dirigatur et procurétur si art. LV. De foro regii Gubernii § 1. Status et ordines longa certa que experientia edocti regium Gubernium multifariis politicis, oeconomicis ut et judicialibus objectis in uno tantum senatu pertractandis minus sufficere, ad removendum pro futuro isthoc etiam celerioris justitiae administrationis summum impedimentum, publicorumque negotiorum administrationem facilitandam, idem regium Gubernium in uno quidem corpore porro quoque permansurum, in duplici tamen seorsivo senatu, politico nempe et judiciali dehinc operaturum cum benigna Suae Majestatis Sacratissimae annuentia statuerunt. Membrii acésti tribunalu supremu avéu se fia sub presidiulu gubernatorului, presiedintele staturiloru cá vicepresiedinte, cancelariulu provincialu, comitele sasescu si 6 consiliari de gubernu, acéla éra se 'si aiba personalulu propriu de conceptu si manipulatiune deosebitu de celu politicu, registratur'a propria, expeditura propria, ba chiaru si ostiaru si calefactoru deosebitu. Consultarile aveau se urmése in senate de 7 membri.

In representatiunea din 17 Sept. 1811, cu care staturile supunu aceste articule prea inaltei confirmatiuni, se esprimá despre despartirea gubernului in 2 senate . . . De-ci se róga staturile, se intarésca in isthoc gravi objecto articulum organicum, dechiarandu: Et certe nisi Maj. V. S. communi Statuum et Ordinum voto in momento declarato clementissime accedere dignabitur, pro rectiori promptiorique justitiae administratione nos parum egisse, filiali candore declaramus, si to-

tusi in aceasta dieta afara de alte lucrari organizat6re de justitia s'a fostu preluoratu o procedura civila completa pentru tribunalele unguresci si secuesoi si unu codice penalu pentru t6ta ti6r'a. Ac6sta dechiaratiune este unu semnu de recunoscutu ca diet'a de atunci a vedutu necesitatea despartirei justitiei de administratiune.

Ce s'a urmatu mai de parte cu aceste articule proiectate nu ne interes6sa aici, ci ajunge se observamu, ca din anulu 1823 a urmatu despartirea guvernului intr'unu senatu politicu si altulu judecialu.

Tribunalulu supremu r6mase inse pana la anulu 1848 cancelari'a aulica pentru Transilvani'a, constat6re din cancelariulu si 6 consiliari, carora le ajut6 secretarii; preside er6 cancelariulu, jude consiliarii si secretarii in procesele referate de densii. (Va urm6).

Brasiovu 27 Maiu. (Despre insemnatatea dietei transilvane). Acei 6meni carii sunt dedati a judeca lucrurile totu numai dupa formele din afara, cum si dupa scomotulu s6u tacerea cu care se pune ceva in activitate, s6mana a fi f6rte aplecatia denegat6 lucrurilor care se continua in diet'a ardel6na ori-ce insemnatate pe lume. Unii adica dicu: scopulu principalu s'a ajunsu, Ardealulu este in Reichsrath; atata era se se faca, celelalte ni se voru da de-agat'a dela regimu, pana candu numai intr'o di frum6sa te vei pomeni ca ai intratu si in senatul imperialu angustu (engerer Reichsrath), unde apoi t6te celelalte vi se voru adauge voua. Altii earasi oft6sa si suspina: „ei hei, ce mai pecatu, ca nu intra si ungurii cu secuui, ca d6mne ce mai tr6ba amu face cu ei, cum amu mai tien6 in freu pe acei „gura mare“ de colo! Earu anume „H. Ztg.“ le fac6 mai deunadi minunatulu complimentu candu ii chiam6 inca si din acea cauza, c6 ei, ungaro-secuui se re'n-frene indrasn6l'a spaimint6rei majoritati romanesci de 6—7 insi.

Noi din parte-ne prinvindu lucrurile din alte puncte de vedere, ne simtimu constrinsi a d6 lucrurilor dietei o insemnatate atatu de mare, atatu de infricosiata chiaru, in oatu suntemu tentati a ne indoi de puterile colosale cate se ceru spre deslegarea atatoru probleme de vi6tia, apoi vina ungaro-secuui s6u nu vina, totu atata, pentru-ca noi neci la ei nu potemu presupune puteri concentrice intensive mai mari decatu sunt act6 la celelalte doua natiuni; earu d6ca e cumva vorb'a numai de puteri destramat6re, desbinat6re, sfasiet6re, oh, de acestea nu suntemu necidecum ingrijati, ca pe acelea Ardealulu le are preste totu in prisosu, in catu elu ar' pot6 imprumuta pre t6ta Europa din ti'enele. De altumintea d6ca e vorb'a de ungaro secuui, ca astadata mai nu mergu la dieta, ei, bine, apoi ce, pana candu atatea caciulaturi, atatea rogatiuni c6 la ic6n'a Mantuitorului lumii? D6ca nu vinu, remanu, nolenti non fit injuria, si atat'a e totu. O data, ce odata, de nenumerate ori romanii s'au rugatu cu lacrimi c6 se fia si ei priimiti c6 natiune si se fia suferiti a lu6 parte activa la afaceri legislative. Cu ura si urgia au fostu respinsi totudeauna. Acum ajunseramu c6 romanii se tiena ungaro-secuiloru bancile gata si se'i r6ge a veni la adunarea legislativa. Ac6st'a inca e unu felu de umilire, earu asteptarea dupa ei in neactivitate, in pasivitate asemenea cu aloru, ar' fi in anii dintre 1864 si 1870 o crima cumplita.

Deci diet'a ardel6na compusa asia cum este, va merge inainte, va luora din reputeri nu numai la obieptele coprins6 in propusetiunile regesci, ci si la altele de importantia anal6ga, c6 un'a carea se bucura si de dreptulu initiativei; earu dupa-ce 'si va intocmi legea electorala definitiva si prin alegeri noue va trece din provisoriu cum amu dice in permanenta, atunci ea va lucra si cu mai multa barbatia si p6te cu mai bune rezultate. Earu a sparge ac6sta dieta va fi in stare numai acela, carele va sci se intretiena si se nutr6sca dispretiu, ura, urgia si resbunare intre majoritatile relative ale casei, cum si frica de centralizare si germanizare din centru spre steng'a, asia, c6 neciodata se nu se p6ta forma vreo majoritate absoluta impunat6re si insuflat6re de incredere la locuitorii tierei si la regimu.

Mai in scurtu, noi recun6scemu dietei transilvane o importantia atata de mare, pre catu nu avuse neci diet'a dela 1744, neci cea dela 1791 si neci cea din a. 1848. Deci cei chiamati si capaci inainte cu Ddieu.

In decursulu lucrurilor dietale din a. tr. cam batuse la ochi, ca din ti6ra nu se arat6 mai neci o petitiune la dieta. Astadata audimu ca se pregatescu cateva, intre care unele simbur6se, earu altele, sciti cam asia. Cu alta ocaziune vomu memora si noi unele. —

— 25 Maiu. Tooma avemu a anuncia o temperatura pentru Maiu catu se p6te de selbateca, amestecata cu nin-

s6re si frigu. Dupa sciri secure Esc. S'a metropolitulu A l e c s a n d r u inca se afla silitu a cerceta baile vecine din Elepatacu, spre asi mai restaura struncinatele puteri de recumatele incoirdari si lupte pentru beserica si natiune.

O nor. publicu cititoriu alu foiloru acestora se fia presciintiatu, ca aflanduse evenimente s6u noutati ce ar' pre-tinde o rapede publicare, nu vomu amana ale impartasi indata, prin urmare candu ac6sta nu se face se se scia, ca nu e urgentia in evenimente. —

Dela dieta.

Sibiu 26 Maiu. Eri s'a tienutu a dou'a siedintia a corpului legislativu. Despre rezultatulu aceleiasi se p6te dice, ca este anevoia a prinde gur'a pensei. Partea mai mare a siedintiei s'a petrecutu earasi numai cu dare de concedii si cu pregatiri pentru siedintiele viit6re.

Deputatul Dr. Teutsch (parochu sasescu), cer6 voia de a cuventa afara din ordinea dilei. Elu imitandu pe dr. Giskra din senatul imperialu provoc6 pe casa a se scul6 si a fericit6 armat'a si marin'a austriaca, pentru-ca isi varsa sangele pe pamentulu Germaniei si in marea germanica. Cas'a se si scul6 intre Hoch, Eljen si Se trai6sca.

Presedintele Groiss arata, ca deputatul Nagelschmidt isi cer6 concediu pe 5 dile, Buteanu si Baritiu pe cate 8 dile, care li s'au si datu (prin presedintele care dupa regulamentu p6te dispensa pe cate 8 dile), earu deputatul Nicola cere cincii septemani si regalistulu Ieremias Eranosz pe timpu nedeterminatu. Asupra acestei cereri se incinge o disputa lunga si uriti6sa, la care iau parte Conrad Schmidt, Nic. Popea, I. Hanea, I. Puscariu, D. Mog'a, in catu presedintele se vede constrinsu a resum'a patru motiuni. Lui Nicola i se den6ga concediulu, lui Eranosz i se da pe patru septemani. Asemenea si bar. Bruckenthal totu pe patru septemani. Acum se trece abi6 la ordinea dilei, adica la articolulu despre cele trei limbiale patriei. La motiunea lui C. Schmidt compunerea introductiunii si a conclusiunii articolului dupa formele vechi se concrede totu comisiunii carea elaborase acelu articolu de lege.

Presedintele face cunoscutu, cumca pe siedintia viit6re de luni 30 Maiu la ordinea dilei va fi: propusetiunea a opta despre curtea 'nalta de casatiune. Totu presedintele impartasi casei, ca propunerea deputatului Obert privit6re la impu6inarea aniloru servitiului militarescu, o va pune la ordinea dilei in un'a din siedintiele viit6re.

La intrebarea pusa de deputatul Puscariu presedintele raspunde, ca inlaintulu casei dietale s'a gatitu pentru membrii dietei o sala de conversatiune, in care se voru afla t6te diurnalele cate esu in patria, cum si altele ce esu in afara.

Acelasi deputatu mai face inca si urmat6rele motiuni: 1) Regimulu se fia provocatu a ingriji, c6 membriloru dietei se li se asemne in Sibiu cortele cu acelasiu pretiu, cu care se dau si cortele militare; earu in casu candu ac6sta nu s'ar' priimi. 2) Se se d6 pentru toti deputatii bani de cortelu cate 400 fl. v. a. pe anu, fara privire la impregiurarea, d6ca diet'a va tien6 numai cateva luni, s6u unu anu intregu. 3) Deputatiloru se li se d6 c6 despagubire pentru calatori'a inco6ce si a casa cate 1 fl. v. a. pe milulu de locu.

Dintre acestea trei motiuni diet'a respinse pe cea d'an-teia, adoua f6 sprijonita numai de cativa membrii, ear' a treia f6 sprijonita bine. Deci acelea dou6 motiuni din urma se voru pune preste pucinu la ordinea dilei spre desbatere.

Dupa acestea siedintia se inchise la 12 6re.

„Corespondintia germana dietala *) din 25 Maiu afl6, cumca membrii cei mai de frunte ai dietei inca nu 'si ocupa bancile lor, earu mai anume ca ar' bate la ochi, cumca episcopulu Siaguna si ar' fi luat6 concediu tocma pe 3 luni; apoi adauge, ca anume dintre romani si mitropolitulu Siulutiu, episcopulu Dobra, consiliariulu de curte Dim. Moldovanu si G. Baritiu lipsescu; ca dintre unguri numai presedintele, regalistulu L6szloffy si Koronka sunt de facia, earu episcopulu Fogarasi, co. I. Nemes si G. B6ldi lipsescu, precum si dintre notabilitatile sasesci sunt absentii vice-cancelariulu de curte br. Fr. Reichenstein, consiliarii bar. Friedenfels si Zimmermann, cum fi bar. Ios. Bruckenthal. Aceesi corespondintia incheie cu reflexiunea, ca denegarea de concediu a deputatului Nicola este o raritate in vi6tia parlamentara, ca

*) Siebenb6rgische Landtags-Correspondenz. Redigirt und herausgegeben von E. Gr6nwald. Hermannstadt. Lithografische Anstalt v. F. R. A. Krabs.

inse romanii ar' fi ingrijati, cá nu cumva impușinanduse prea tare numerulu loru, cu ocașiunea votariloru ce se apropie, se remana in minoritate. In adeveru ca toti romanii au votatu pentru denegarea, eara sasii toti pentru darea de concediu. —

Demsusiu 22 Maiu. Provocare la pietate catra conservarea unui momentu strabunu! Dupa una umilita rogare din 1859 la in c. r. ministeriu, si prin neobosit'a sprijonire si staruintia, a ilustritatei sale episcopului nostru Alecsandru Dobra, Mai. S'a c. r. apostolica cu datu 16 Aprile Nr. curtii 1760, s'a induratu prea gratiosu a concede in intregu imperiulu austriacu conferirea de ajutoriu, pentru sant'a nóstra baserica, care pentru a s'a anticitate, cunoscuta cá unu monumentu istoricu, si visitata de catra toti scriitorii tempului presentu, merita cea mai ingrijitoria conservare.

Deei pentru conservarea si curatirea acestui monum autu si pentru edificarea altei noue baserici, fiindu comun'a fórte saraca, credemu, cumea toti bine simtiitorii, nu numai diu patria dar' si celi din celelalte provintii austriace, si mai cu sama clerulile din simtiulu religiositatei, fara desclinire de religiune si natiune, isi voru indemna pe fideliu sei, spre a 'si sacrificá denariulu pentru acestu scopu santu. —

Sunt deodata rogate si diurnalele nóstre romane se petréca aceste pucine siruri in pretiuitele sale colóne.

Georgiu Popp Densusianu, par. gr.-c. in Demsusiu. — „**BUCOVIN'A**“, diurnalu germanu alu romanei Bucovina ne aduce soirea intr'unu anghiu de pe urm'a fóiei, ca siefulu tieriei a respunsu la interpelatiunile facute sù decursulu sesiunei acesteia de catra dd. Illiutiu si Ianovitiu, inse nu ne impartasiesce neci o litera despre cuprinsulu acestoru respunsuri, intre cari cu mare sete si incordare asteptamu si noi pana adi respunsulu la interpelarea despre introducerea limbei tieriei pe basea egalei indreptatiri pronunciate in totu imperiulu precum si in Bucovin'a. Amu pauditu cu totii la acestu respunsu, inse nu potemu fi atatu de fericiti ai sci cuprinsulu, cá se ne bucuramu or' intristamu impreuna. XXIV de siedintie au avutu diet'a de acum si cu acésta siedintia in 14 Maiu s'a si incheiatu sesiunea a. c.

Illustr. d. capitánu alu tieriei Eudociu cav. de Hurmuzachi incheiá sesiunea cu o cuventare in limb'a germana despre rezultatele multe, pucine ale acestei sesiuni si in fine vorbesce si romanesce acestea:

Domniloru! Viéti'a poporului precum si esistinti'a statului este lunga, mai lunga decatu de a fi mesurata cu mesura prefapta pentru traiulu unui individ. Reformarea totala a statului si a tieriei cere unu timpu mai indelungatu, si pe lunga acésta este de neaparata trebuintia cá tier'a se se simta si cá unu trupu intregu si o partea altui trupu; dupa ce au vorbitu Bucovin'a, se vorbésca acum si Austri'a, ca-ci precum provintia asia si monarchi'a trebue se se bucore de libertatea vorbeii spre inaintarea binelui publicu.

Asia dara dupa prea inalt'a resolutiune din 17/4 diet'a tieriei nóstre astadi se va incide, cá se se póta curendu conoemá diet'a imparatiei. La incidere precum si la descidere ne insufletiescu inse totu acele simtieminte care se esprima in urmatórele cuvinte:

Sa traiésca Imperatul si duc'a nostru Franciscu Iosifu! Sa traiésca Austri'a si Bucovin'a! Se traiasca constituti'a imperului si a tieriei!

Adunarea la acestea redica unu se traiésca in limb'a rom. si la 6 óre se incheiá si a III sesiune, fora cá se scimu inca, ce sórte mai astépta pe limb'a romana in Bucovin'a. Astep-tamu deslucire si unu reportu despre rezultate fia si mai scurtu.

Cronica esterna.

In caus'a dano-germana conferintiele dela Londonu inca nu au scosu neci unu resultatu; abia se potura induplecá representantii Daniei a primi numai spre a 'si dá opiniunea asupr'a propositiuniloru colective ale Austro-Prusiei, fara prospectu mare de pace. Cea-ce se vede si de acolo, ca atatu Dani'a, catu si Germani'a si Prusi'a se pregatescu de continuarea resbelului cu tóta intial'a. In 28 este defiptu tempulu pentru una alta siedintia, care se ascépta de toti si se crede, ca va fi sgomotósa, pentru-oa d. de Beust, reprezentantulu federatiunei germene pretinde despartirea Schleswigu-Holstainului cá totulu de Dani'a si princ. Fridericu de Augustenburg ia mai tramisu si declararea s'a, dovedindu legitimitatea urmarei sale pe tronulu impreunateloru ducate Schleswigu-Holstainu; ér' diet'a deputatiloru din statele germane tienuta acumu in Francofurtu ia tramisu una alta re-

presentatiune, in care 'si reserva si pastrés'a totu dreptulu autonomu asupr'a nationaliloru Schleswigu-Holstainesi protestandu in contr'a ori carei alte decideri in conferintia; de alta parte Austri'a si Prusi'a facu zim-bete si pentru una unire personala a ducatelor cu Dani'a, care inse nu e multumita neci cu atat'a. Rusi'a nu cutédia a concede Schleswigu-Holstainului intrég'a autonomia, pentru-ca i frica, ca atunci Dani'a se va uni cu Scandinavi'a spre prejudeciulu ei, apoi Angli'a si Franci'a tocma acést'a vréu, cá cu una Scandinavia unita cu Dani'a se puna stavila cá se nu se mai póta lugi lacomi'a muscovitica. In urma parestie, ca va decide sufragiulu universalu alu poporului despre sórtea lui.

Congresu la Brüssel e acum parol'a cercuriloru bine informate, pentru-ca Franci'a va propone asemenea congresu in conferinta, indata ce va veni la tapetu intrebarea teritoriala; apoi regele Belgiei Leopoldu pórtá rola de impacatoriu, si asia se crede, ca dór' in Brüssel totu va veni congresulu in viétia.

Franci'a a tramisu restulu de flot'a marei medinale la Tunis, ér' 4 fregate le destiná, cá se strapórté trupe la Algiru, unde resbelulu cu semintiele arabice insurgente se latiesce. Pelissier, ducele de Malakoff repausá in Algiri'a si mórtea lui va incuragia pe insurgenti, cari din fanaticismu relegiosu si din pof-ta de a suprematisa se conjurara cu tóte semintiele mahomedane a supune pe europeni; neci la Tunis nu e inca pace, inse consuliu anglu, francu si alu Turciei sunt avisati a tiené un'a intru aperarea suditiloru si intereselor comunu.

Itali'a, crede, ca i se cuvine a spera tóte bune. Garibaldi la Caprer'a s'a dechiaratu amiciloru, ca acum mergu lucrurile italianiloru mai bine „Tutto va bene, amici miei, audiamo avanti con gron prestezza, l'avenire e nostru“ dise Giuseppe. Tóte mergu bine, a. m. noi propasimu cu iutiala, viitoriulu e alu nostru.

S. S. Pap'a ér' e bolnavu si nu se crede, ca o va mai duce lungu; regimulu italianu misca dar', tóte la Napoleonu, cá romaniloru se si se dè dreptulu de votu universalu la schimbarea regimului, retragunduse trupele france la Civita-Vechi'a, cá votati'a se fia libera. De alta parte se pórtá frica, ca Austri'a va ocupa legatiunile si marcele, teritoriulu papalu, murindu cumva papa. Alta diferentia relegiósá.

Tóta Europ'a resuna despre caus'a Romaniei, si diurnalele de viti'a latina se intrecu in reflectiuni, cari apróba semnulu de viétia ce l'au aratatu Romani'a cu substituirea principiului democraticu in loculu oligarchiei. Rusi'a inse si diurn. germane vedu lucruri de speriatu in actele din 2 Maiu, inse indesiertu, ca ins'asi Pórt'a cá suzerana apróba politic'a intreprinsa de Pr. Cusa, pentru-ca Romani'a, dupa „Débats“ si „Lloyd“, este anelulu, care léga pe cabinetulu francesu cu in. Pórtá, cari ambe poteri sunt otarite se nu consimta cu neci unu pretiu, cá vecinele poteri se ocupe aceste tjeri, si au engagemente positive in contra vreunei loviri esterióre.

ROMANIA. Dela Min. de interne. Gubernulu de catuva timpu era incunoscintiatu despre mai multe vinovate uneltiri in contr'a Unirei si a Domnitorului, si in capulu carora se afla ambitiosii carii de cinci ani tineau Romani'a in nelinisce si in desorganizatiune. Aceste uneltiri aveau de scopu de a aduce prin luptele din neuntru caderea Domnului Alecsandru Ioan I, ear' prin staruintiele din afara de a dobendi rumperea unirei, si numirea deadreptulu a doi Domni, unulu in Bucuresci, si altulu in Iassi. Agentulu principalu alu unor'a din acesti rei cetatieni, era doctorulu Dimitrie Lamberti, mediculu casei santei Mitropolii si a spitalelui Brancoveanu din Bucuresci. Acestu agentu de mai multu de unu anu era in necontentie calatorii in strainetate; in cea de pe urma data elu se afla la Constantinopole, si tienea o désa corespundintia in tíera, prin midiolocirea sotiei sale, remasa aici.

Incunoscintiatu despre curund'a întorcere a domnului Lamberti in Bucuresci, Domnulu ministru de interne a fostu datu de cu timpu ordine la prefecturile dunarene, cá la desbarcarea sa se i se cercetése hartiile. Domnulu Vasile Vucsienescu, prefectulu de Vlasca si'a indeplinitu misiunea cu inteligintia si succesu.

Ajunsu eri sambata la Giurgiu, doctorulu Lamberti au fostu chiamatu in camer'a vamii, si acolo in fíntia de martori prefectulu ia cerutu chartiile ce avea cu sene. Elu a tagaduitu ca avea chartii; pe urma sco-tiendu unu pachetu din hain'a sa a voitu a'lu rumpe si a inghiti unele scrisori. Prefectulu l'a opritu dela aceasta, si luandu'i chartiile s'a marginitu de a le inchide intr'unu pachetu sub sigilulu seu si alu Domnului Lamberti. Ear' acesta fú lasatu in libertate spre asi urma drumulu spre Bucuresci.

Pliculu adresanduse Domnului ministru de interne, acesta la deschisu in fiinti'a mai multoru martori si a secretarului consulatului grecescu de a caruia protectiune ar' aterná doctoru Lamberti. Resultatulu cercetarei ce de o cam data se póte comunica publicului, este ca scopulu vinovatei uneltiri era de a ajunge la destronarea lui Alecsandru Ioan I., la rumperea unirii si la numirea d'adrechtulu din strainatate a cate unu Principe caimacamu pentru fiacare Principatu. Persón'a cu staruintia de a fi numitu caimacamu in tíer'a romanésca este Domnulu Constantinu Grigoriu Sutiú, vechiu ministru sub domniile regulamentare, si parintele deputatului din camera D. Grigoriu C. Sutiú!

Mai multe acte autentice, intre care unele scrise si subscrise de insusi Domnulu Constantinu Sutiú dovedescu aceast'a in chipulu celu mai invederatu.

Aceste din urma acte s'au depusu in manile Dlui procuroru alu curtei criminale, carele transportanduse la cas'a Domnului Sutiú, si supuindu'lu interogatoriului, acest'a n'a tagaduitu neci subscrierea, neci fapt'a s'a.

In urm'a acestui interogatoriu, prin mandatu judecatorescu. DD. Constantinu Grigorie Sutiú, doctoru Dimitrie Lamberti si soçiea s'a s'au pusu in stare de arestu, cá preveniti de crim'a de 'nalta tradare catra tíera si catra tronul.

Vinovatele uneltiri ce se faceau in Bucuresci in contr'a unirei si a tronului, erau imbinate cu alte asemenea in Iassi. Cea-ce D. Constantinu Sutiú lucrá aice, se repeta peste Milcovu de D. Panaitu Balsiu, deputatu din desfíntiat'a camera. Si acolo, cá si aicea, nu se tientea la nemicu mai pucinu, de catu la rumperea unirei si la numirea directa de domni separatisti.

In urm'a unei cercetari facuta eri, 10 Maiu, la cas'a Dlui Panaitu Balsiu din Iassi, cercetare operata de D. N. Catargi, prefectulu districtului si de procurorulu tribunalului judiciaru din Iasi, s'au gasitu mai multe acte, care nu lasa cea mai mica indoéla despre criminal'a uneltire. Mai multe chartii, scrise si subscrise de D. Balsiu, dovedescu ca acest'a complotá in strainetate precum complotá si in camera in contr'a unirei, in contr'a Domnului.

Elu cerea o ancheta in tíera spre a se cercetá purtarea Domnului, elu inovatiea pe gubernu pentru-ca voia organisatiunea militara a tíerei, elu pledá in contr'a reformei legi electorale, elu propunea o unire federativa. Unele din hartiile sale póta titlulu de comitetulu clubului nationalu.

D. Panaitu Balsiu s'a pusu in stare de arestu, cá prevenitu de crim'a de inalta tradare catra tíera si catra tronul.

Cercetarea si in Bucuresci si in Iassi se urmésa cu cea mai mare activitate, si indata ce ea va fi desevirsita, tribunalele judecatoresci competente voru fi

chiamate spre a judecá pe preveniti in cuprinderea legiloru penale. Ministru de interne, Cogalnicénu.

8662/309 1864.

PUBLICATINE.

Cu privire la legea publicata i, f. l. imp. bucat'a VIII Nr. 20 din 19 Fauru 1864

Cuprindietóre

de unele stramutari ale legiloru din 2 Augustu si 13 Dec. 1862 sunatóre despre timbru si despre cadentiele indirecte, se aducu la cunostinti'a fiacaruia, precumca:

1) Din 15 Aprile 1864 incependu, are scala stipulata pentru politie in § 1 a legii susucitate scal'a I (de politia) a pasi in vigóre.

2) Din diu'a acea incependu se voru tipari politie noue scalei I corespundietóre in limb'a germana si se voru vinde.

Vendiarea acestoru blanquete de politie prevediute cu timbru se va face cá si pana a-ci; adeca: afara de depositulu de capetenie in locuinti'a de asediamentu a directiuneloru de finantie, si la oficiurile de dare in Mediasiu, Sighisíor'a, Bistriti'a, Reginu, Odorheiu, K.-Osiorheiu, Fagarasiu, Turd'a, Aiudu, Alb'a-Iuli'a, Gherl'a si Deesiu.

3) Atatu polițiile cele oficióse; catu si cele private, care su prevediute cu timbru, si care dupa 15 Aprile nu se mai potu folosi, daca voru avé conditionile legale, incependu din 15 Aprile pana in 15 Iulie 1864 se potu schimbá la oficiurile magazinale din Clusiu, Sibiiu si Deva, precum si la primariile deposite de timbru in Orasti'a, Bistriti'a, M.-Osiorheiu si Brasiovu cu blanquete de politie nóue.

La care schimbare, déca sum'a timbreloru acelora, cari se aducu spre schimbare, nu s'aru potrívi cu acelora, care sunt de a se primi, atunci sum'a ne potrivita trebue a se implini cu bani gata.

Spre acestu scopu e indatoratu totu omulu, care voiesce a schimba, cá afara de blanquetele de politie se aibá unu conspectu, intru care pe lenga aratarea numelni, caracterului, mesteriei cu care se cuprinde si a locuintiei, polițiile schimbátóre se se specificé cu acuratetia si polițiile schimbátóre cele noue se le numésca dupa clasa loru.

Formulare de asemini conspecte se potu vedé la mai susu mentionatele oficia.

4) Blanquetele de politie esite din valóre, nu se voru mai schimba, si neci nu se voru mai rebonifica dupa 15 Iuliu 1864.

Sibiiu 15 Aprile 1864.

2—3

Dela c. r. directiune provinciala de finantia.

Nr. 38/1864.

CONCURSU.

Din partea Eforiei scóleloru gimnasiale si normale romane resaritene din Brasiovu se face prin acesta de obste cunoscutu, ca, spre esarendarea

a) bailoru de aburu, de tusiu, de asudatu, de vana cu tóte incaperile tietóre de ele

b) restauratiunei incorporata acestoru bai, cu tóte localitatile tietóre de ea

c) baile cele vechi de vana renoite in stare buna,

d) cladirea odailoru de passageri,

e) unu siopu pentru cara, gradiu pentru cai, etc. etc. una gradina cu pomi infrumsetiata, lenga bai etc. etc. — se va tiené una licitatiune, si adeca in 12 Iunie 1864 st. nou, la 10 óre inainte de amiadi in edificiulu scóleloru romane in suburbiulu Scheiu in Brasiovu, la care se invita fiacare, care ar' fi dispusu a priimi aceste obiecte in arenda.

Aceste bai se voru esarenda pe 3 ani unulu dupa altulu incependu dela 1-a Oct. 1864 si sum'a de arenda pe anu se va striga cu 1400 fl. v. a.

Licitantii vor' avé a depune mai inainte de a incepe licitatiunea, unu vadium de 10⁰/₀ dela sum'a arendii anuale.

Conditionile licitatiunei se póte ceti in cancelari'a subscrisei Eforii.

Brasiovu 8/20 Aprile 1864.

3—3

Efori'a scóleloru centrale rom.

Cursurile la bursa in 27. Maiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 43 ⁵ / ₁₀ cr. v.
Augsburg	—	—	113 " 85 "
London	—	—	114 " 10 "
Imprumutulu nationalu	—	—	80 " 45 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 " 45 "
Actiile bancului	—	—	785 " — "
" creditului	—	—	195 " 20 "

Obligatii desarinarii pamentului in 22. Maiu 1864:

Bani 72·30 — Marfa 72·80